

Gastcolumn

□ Dominique Sluijsmans & Luc Sluijsmans

Flip het cijfer

De zomervakantie zit er weer op. Maar niet getreurd... de campingfaciliteiten, het animatieprogramma en de services van het vliegveldpersoneel zullen volgend jaar van een nog hogere kwaliteit zijn. Althans, dat mogen we verwachten als alle feedback die aan vakantiegangers wordt gevraagd leidt tot de geadviseerde verbeteringen. Wij hebben in ieder geval weer de nodige Wij zijn benieuwd naar uw mening!-mails ontvangen. Onze mening moeten we overwegend uitdrukken in een cijfer. Deze cijfers worden ingezet om zoekende consumenten ervan te overtuigen of te weerhouden een volgende vakantiebestemming of -activiteit te kiezen.

In onze samenleving en vooral in het onderwijs groeien we op met cijfers. Vanaf de geboorteschreeuw tot aan het eindexamen zal ieder individu – bij benadering – 6135 cijfers ontvangen. Ook komend jaar zullen duizenden leerlingen en studenten hun lijst verder aanvullen met een nieuwe reeks cijfers. Deze cijfers moeten samen een beeld geven van waar zij staan, hoe het met hen gaat en welke kansen er liggen voor de toekomst. Ze zullen zeer snel snappen dat een vier behoorlijk belabberd is, je met een zesje prima door je onderwijsloopbaan kunt wandelen en het behalen van alleen maar negens en tiens kan leiden tot het predikaat 'streber'.

De geluiden dat lerenden vooral moeten werken aan hun 21e eeuwse vaardigheden worden steeds sterker. Dit betekent dat leerlingen naast kernvaardigheden zoals lezen, schrijven, communiceren en samenwerken vooral moeten leren creatief en kritisch te denken. Het opvallende is echter dat we met de wijze waarop nu cijfers worden gegeven - en dat doen we zelfs voor rijkere beoordelingsmethoden als een portfolio of een mondeling tentamen – de ontwikkeling van vaardigheden juist afremt: alle rijke informatie die wordt gebruikt om tot een goede beslissing over een prestatie te komen wordt in een trechter geworpen waaruit alleen nog maar een informatiearm cijfer druppelt.

In een tijd waarin onderwijsmodellen steeds vaker worden 'geflipped', wordt het ook tijd de cijfers te 'flippen'. Laten we de cijfertrechter

omkeren! Hoe interessant is het als docenten met hun collega's en lerenden het gegeven cijfer weer eens gaan uiteenrafelen. Dat zij met elkaar in gesprek gaan over de beslisregels, de cesuur en de gevolgen die het cijfer heeft voor toekomstig leren. Dat zij debatteren of het cijfer wel een goede reflectie is van de beoogde leerdoelen. Maar is het niet ook boeiend een bijeenkomst te organiseren waarin de verzameling cijfers van verschillende leerinhouden naast elkaar wordt gelegd en waarin de samenhang wordt gezocht? En dan niet alleen de samenhang tussen verschillende vakken, maar ook de samenhang tussen schoolcijfers en cijfers op nationale toetsing zoals de eindtoets en de centrale examens? En wat zegt het cijfer bovendien over het functioneren van de docent?

Wij zijn ons ervan bewust dat de tijd voor een pleidooi om cijfers in het onderwijs af te schaffen nog niet rijp is, maar juichen het wel zeer toe om met collega's en zeker ook de lerenden in gesprek te gaan over de zin en onzin van het krijgen van een cijfer. Dus onze boodschap aan leerlingen en studenten is dan ook: Wees kritisch over het cijfer dat je krijgt en accepteer niet je eigen schouderophalend gedrag als je een verwachte onvoldoende krijgt of als je weer opgelucht ademhaalt bij een 5,6. Durf in gesprek te gaan over de wijze waarop een cijfer tot stand komt en de argumenten hiertoe. Niet om er een voldoende uit te slepen, maar om het proces erachter te begrijpen. Wees niet de passieve ontvanger van je cijfer, maar pak ook zelf de verantwoordelijkheid door actief en constructief mee te denken hoe het wellicht anders kan of moet. Flip dus ook jezelf! Want dan pas ben je goed op weg met het ontwikkelen van vaardigheden waar je nog een leven lang plezier van zult hebben, zelfs bij het kiezen van je juiste vakantiebestemming.

Dominique Sluijsmans, Zuyd Hogeschool
Lector Professioneel Beoordelen; dominique.sluijsmans@zuyd.nl

Luc Sluijsmans, SLO
Curriculumontwerper; l.sluijsmans@slo.nl